

27.9.2015	Radio Slovenija 1	Stran/Termin:	19:00:00
Naslov:	Premierna uprizoritev igre Pred upokojitvijo	Naklada:	
Avtor:	Staša Grahek	Površina/Trajanje:	00:02:04
Rubrika/Oddaja:	RADIJSKI DNEVNIK	Žanr:	POROČILO
Gesla:	PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ, VESNA JEVIKAR, BORUT VESELKO,		

BILJANA POLAK: V [Prešernovem gledališču](#) Kranj so sinoči premierno uprizorili igro enega najpomembnejših avstrijskih avtorjev 20. stoletja, Thomasa Bernharda. Ta je leta 1979 igro Pred upokojitvijo podnaslovil sarkastično Komedija o nemški duši. Z njim pa meril na ohranjanje nacizma v Nemčiji tudi še v 70. letih prejšnjega stoletja. Predstavo si je ogledala Staša Grahek.

STAŠA GRAHEK: Nemška filozofinja Hannah Arendt je na začetku 60., ko je poročala s procesa proti nacističnemu zločincu Ajhamanu spoznala, da mnogi nacistični zločinci niso bili ne perverzni, ne sadistični. Bili so strašansko in zastrašujoče normalni. Bernhardov Rudolf Höller, predsednik sodišča in nekdanji SS-ovski oficir je vse prej kot to. Njegova normalnost je zgolj navidezna. V stanovanju, ki ga deli s sestrama, Vera, s katero sta v incestuoznem odnosu in levičarko Klaro, ki je zaradi ameriške bombe ostala invalidna, se godi vse mogoče. Med drugim to, da 7. oktobra desetletja po vojni praznujejo Himlarjev rojstni dan. V strupenih dialogih prihajajo na dan srhljive podrobnosti iz njihovih življenj. Rudolf in Vera sta še vedno prepričana nacista, sovražnika judov. A kot je navidezna njuna normalnost, je navidezna tudi svoboda, ki jo živita. Občutek skrivaštva, strahu, da ju bodo razkrinkali in preganjali še poudarja sovraštvo sestre Klare, ki ju negibno opazuje in obtožuje. [Borut Veselko](#) in [Vesna Jevnikar](#), kot Rudolf in Vera, ter Darja Rajhnam kot Klara, v utesnjeni trikotni sobi prepričljivo spletejo mučno in grozljivo mrežo zapletenih odnosov med rablji, njihovimi pomočniki in žrtvami. Utesnjena scenografija in srhljiva nacistična ikonografija mučnost še stopnjujeta. Bernhard je nepopustljiv, krivci za zločine niso kaznovani, krivice ne poravnane. Kdo je zločine zagrešil umre nekaznovan, neskesan, ne pa tudi miren. Potolažiti se je mogoče morda le z mislijo iz stare zaveze, da krivični beži, tudi če ga nihče ne preganja.